

Dosarul nr. 3ra-450/19

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (D. Manole)

Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (N. Timofti, Iu. Diaconu și Iu. Sîrcu)

Instanța de revizuire: Curtea Supremă de Justiție (O. Sternioală, V. Doagă, T. Chișca-Doneva, N. Vascan și Iu. Bejenaru)

DECIZIE

16 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Ion Druță
Maria Ghervas
Galina Stratulat
Victor Burduh
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată (denumită în prezent Compania Aeriană „Terra Avia” Societate cu Răspundere Limitată), Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ,

la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea restituirii originalelor Certificatelor de operator aerian,

împotriva hotărârii din 3 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, prin care cererile de chemare în judecată au fost respinse ca neîntemeiate,

c o n s t a t ă:

Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată au depus cerere de chemare în judecată la 16 iulie 2007 împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea pretențiilor reclamanții au invocat că la 1 iunie 2007 Administrația de Stat a Aviației Civile a emis ordinul nr. 92/GEN cu privire la interzicerea operării zborurilor în Afganistan și Irak. Restricțiile impuse prin acest act administrativ își încep acțiunea deja la 15 iulie 2007.

Operatorii aerieni, deținătorii de Certificate de operator aerian, eliberate de Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova, au fost avertizați despre retragerea Certificatelor de operator aerian în cazul în care nu se conformează prevederilor acestui ordin.

Luând în considerare că termenul pentru aplicarea ordinului dat este foarte restrâns și în scopul prevenirii consecințelor grave stabilite prin executarea acestui act administrativ, reclamanta, în numele operatorilor de zbor interesați, au sesizat imediat instituția pârâtului cu cerere prealabilă și a solicitat examinarea în regim de urgență a cererii, cu suspendarea executării actului respectiv și anularea acestuia.

Prin răspunsul din 10 iulie 2007 Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova a respins cerințele înaintate.

Reclamanții au considerat că ordinul emis de Administrația Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova este ilegal și urmează a fi anulat.

Întru argumentarea legalității actului emis, Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova a invocat art. 14 alin. (1) din Legea aviației civile nr. 1237-XIII din 9 iulie 1997, însă, pârâtul nu a luat în considerare prevederile art. 1 alin. (1) din Legea menționată supra, fiind limitate în spațiu și atribuțiile Administrației Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova privind interzicerea zborurilor în zonele din afara spațiului aerian al Republicii Moldova.

Din aceste considerente, s-a menționat că actul administrativ contestat a fost emis cu încălcarea Legii aviației civile nr. 1237-XIII din 9 iulie 1997 și a Regulamentului Administrației de Stat a Aviației Civile, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1057 din 19 octombrie 1998, deoarece Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova a impus operatorilor naționali restricții la efectuarea zborului în spațiul aerian al altor state cu depășirea competenței stabilite prin legislația națională și a angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova.

S-a indicat și faptul că caracterul ilegal, contradictoriu și abuziv al actului administrativ contestat rezultă din conținutul acestui document, care în pct. 2 stabilește derogări de la restricțiile impuse în pct. 1 al ordinului nr. 92/GEN și admite zborurile în zonele vizate în cazul în care vor parveni garanții oficiale de securitate emise de autoritățile abilitate din Afganistan și Irak. Or, însăși faptul că pot exista derogări de la restricțiile impuse pledează despre inconsistența temeiului invocat pentru limitarea activității acestora în spațiile aeriene vizate.

În aceste condiții reclamanții au susținut că prin actul contestat, Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova a dispus încetarea activităților operatorilor aeriени vizați, în mod abuziv, fapt care cauzează în mod iminent prejudicii materiale substanțiale și afectează grav întreaga activitate prin întreruperea nejustificativă a îndeplinirii obligațiilor asumate în baza contractelor internaționale deja semnate.

S-a mai calificat că ordinul contestat este un atentat asupra drepturilor de proprietate al reclamanților, garantat de art. 46 din Constituția Republicii Moldova și art. 1 din Protocolul adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Au solicitat Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată anularea ordinului nr. 92/GEN din 1 iunie 2007 cu privire la interzicerea operării zborurilor în Afganistan și Irak emis de Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova.

Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Companie Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată au depus cerere de chemare în judecată la 25 iulie 2007 împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că la 21 iunie 2007, Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova a emis ordinul nr. 102/GEN cu privire la unele măsuri referitoare la ridicarea siguranței zborurilor prin care a dispus, în particular, revocarea următoarelor Certificate de operator aerian eliberate în mod legal reclamanților:

- CAA MD 010, a. 2002 - Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată;

- CAA MD 009, a. 2004 - Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată;

- CAA MD 008, a. 2005 - Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată.

Reclamanții respectivi au fost obligați să depună originalele certificatelor revocate la Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova, obligațiune pe care au executat-o.

S-a specificat că având în vedere gravitatea consecințelor provocate prin executarea ordinului nr. 102/GEN din 21 iunie 2007, reclamanții au sesizat instituția pârâtului cu cerere prealabilă, solicitând examinarea în mod de urgență a cererii, suspendarea executării actului și anularea ordinului dat, însă, pârâtul nu și-a manifestat nici într-un fel disponibilitatea de a contribui la depășirea situației create și la prevenirea pierderilor economice nejustificate.

Reclamanții au susținut că actul administrativ contestat nu conține nicio justificare sau argumentare legală a sancțiunilor dispuse în acest ordin, iar certificatele de operator aerian au fost eliberate reclamanților în corespundere cu art. 17 din Legea aviației civile nr. 1237-XIII din 09 iunie 1997.

În acest context, reclamanții au făcut referire la prevederile art. 23 din Legea aviației civile nr. 1237-XIII din 9 iulie 1997, care prevede că (1) constituie contravenție în domeniul aviației civile: a) lipsa la bordul aeronavei a documentelor prevăzute de reglementările în vigoare; b) încălcarea reglementărilor referitoare la condițiile de exploatare a tehnicii aeronautice, inclusiv încălcarea condițiilor care au stat la baza certificării (autorizării) inițiale și a standardelor operaționale determinate de reglementările aeronautice naționale; c) încălcarea reglementărilor referitoare la condițiile de deservire la sol a aeronavelor; d) îndeplinirea atribuțiilor de către personalul aeronautic fără documentul de autorizare corespunzător sau în posesiunea unui document de autorizare expirat sau nevalidat de Autoritatea Aeronautică Civilă. Prezenta prevedere se extinde și asupra îndeplinirii atribuțiilor în lipsa calificărilor corespunzătoare și/sau în lipsa certificatului medical; e) neefectuarea înregistrărilor referitoare la evidența timpului de muncă, timpului de zbor și timpului de odihnă a membrilor echipajului; f) încălcarea regulilor de transport aerian al bunurilor periculoase; g) încălcarea normelor de masă maximă admisă de decolare și de centrare a aeronavei, calculate pentru anumite condiții; h) refuzul de a pune la dispoziția persoanelor împuternicite de Autoritatea Aeronautică Civilă a documentelor referitoare la aeronavele exploatate, inclusiv refuzul de a permite inspectarea organizației; i) operarea aeronavei fără a dispune de polițele de asigurare a pasagerilor, bagajelor, echipajului și de răspundere civilă față de terți; j) neinformarea Administrației despre incidentele și accidentele aeronautice. (2) încălcările enumerate la alin. (1) se sancționează conform Codului contravențional. (3) Sancțiunea contravențiilor enumerate la alin. (1) nu degreveză de obligația lichidării încălcărilor depistate. Acestea urmează să fie lichidate în termen de o lună dacă Autoritatea Aeronautică Civilă nu a stabilit un alt termen, cu notificarea obligatorie a acesteia despre lichidare. (4) În cazul în care încălcările nu au fost lichidate în termen și continuă să persiste sau poartă un caracter sistematic, Autoritatea Aeronautică Civilă este în drept să suspende ori să revoce printr-o decizie documentul de certificare (autorizare).

Consideră reclamanții că în conținutul ordinului contestat nu se face nicio referință la constatarea unor astfel de contravenții comise de operatorii aeriени în activitatea exercitată sau la aplicarea unor sancțiuni administrative pentru astfel de încălcări sau la stabilirea unor termeni pentru lichidarea încălcărilor constatate.

Mai mult, s-a invocat incapacitatea pârâtului de a exercita controlul în numele statului, iar în aceste condiții Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova a dispus revocarea Certificatelor fără temei legal și cu încălcarea procedurilor expres stabilite în Legea aviației civile nr. 1237-XIII pentru sancționarea unor evenimente încălcări în activitatea operatorilor aeriени.

Drept urmare, actul administrativ contestat este ilegal, deoarece contravine legii și a fost adoptat cu încălcarea procedurii.

Au solicitat Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Companie Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată anularea lit. b), c), d) din pct. 1 și pct. 2, 3, 4 din ordinul nr. 102/GEN din 21 iunie 2007 cu privire la unele măsuri referitoare la ridicarea siguranței zborurilor emis de Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova (ASAC) și obligarea pârâtului de a restitui operatorilor aerieni reclamânți, originalele Certificatelor de operator aerian, depuse la Direcția operațiuni ASAC întru executarea pct. 4 a ordinului nr. 102/GEN din 21 iunie 2007.

Prin hotărârea din 24 decembrie 2007 a Curții de Apel Chișinău cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Companie Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea restituirii originalelor Certificatelor de operator aerian, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 197-203, vol. I).

Prin încheierea din 21 februarie 2008 a Curții de Apel Chișinău, procesul intentat la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ a fost suspendat până la judecarea cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Companie Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea restituirii originalelor Certificatelor de operator aerian (f.d. 96, vol. II).

Prin decizia din 10 aprilie 2008 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de către Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Charter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Jet

Stream” Societate cu Răspundere Limitată și Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată reprezentate de către avocatul Ion Păduraru, casată hotărârea din 24 decembrie 2007 a Curții de Apel Chișinău, cauza fiind restituită la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 231, 233-239, vol. I).

Prin încheierea din 18 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău s-a reluat, în fond, examinarea cauzei civile, la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ (f.d. 102, vol. II).

Prin încheierea din 3 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău a fost reluată examinarea cauzei în fond intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Companie Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea restituirii originalelor Certificatelor de operator aerian (f.d. 152, vol. II).

Prin hotărârea din 3 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ.

A fost respinsă ca neîntemeiată și cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Companie Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea restituirii originalelor Certificatelor de operator aerian (f.d. 174, 175-185, vol. II).

Invocând ilegalitatea hotărârii Curții de apel Chișinău, la 16 decembrie 2008, Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată,

Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Charter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată și Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentate de către avocatul Ion Păduraru au contestat-o cu recurs solicitând, casarea hotărârii contestate, cu emitera unei noi hotărâri prin care cererile de chemare în judecată să fie admise.

Prin decizia din 29 aprilie 2009 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de către Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Charter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată și Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentate de către avocatul Ion Păduraru, fiind menținută hotărârea din 3 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 211, 213-222, vol. II).

Prin hotărârea din 4 septembrie 2018 (definitivă la 4 decembrie 2018) a Curții Europene pentru Drepturile Omului, emisă în cauza S.R.L. TIRAMAVIA și alții v. Republica moldova, s-a constatat încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului (f.d. 11-22, vol. III).

La 28 ianuarie 2019, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Ion Păduraru, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Charter” Societate cu Răspundere Limitată și Compania Aeriană „Terra Avia” Societate cu Răspundere Limitată au depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 29 aprilie 2009 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei contestate, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de recurs, admiterea recursului, casarea hotărârii din 3 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi decizii.

Prin încheierea din 27 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire depusă de către Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Ion Păduraru, Întreprinderea Mixtă Compania Aeriana „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată și Compania Aeriana „Terra Avia” Societate cu Răspundere Limitată, casată decizia din 29 aprilie 2009 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi

Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Companie Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea restituirii originalelor Certificatelor de operator aerian, în partea respingerii recursului declarat de către Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Valan International Cargo Gharter” Societatea cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată (denumită în prezent Compania Aeriană „Terra Avia” Societate cu Răspundere Limitată), Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentați de avocatul Ion Păduraru, și în această parte cauza a fost reținută în Curtea Supremă de Justiție, pentru rejudecarea recursului declarat de întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată (denumită în prezent Compania Aeriană „Terra Avia” Societate cu Răspundere Limitată) și Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentați de avocatul Ion Păduraru, împotriva hotărârii din 3 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 39-47, vol. III).

Pentru a hotărî astfel, s-a stabilit că din perspectiva hotărârii Curții Europene pentru Drepturile Omului pronunțate în cauza S.R.L. Tiramavia și alții v. Republicii Moldova, în cazul din speța dată este justificată reexaminarea cauzei, deoarece art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă al RM prevede expres posibilitatea remedierii încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale stabilite de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului prin hotărârea din 4 septembrie 2018.

Or, Curtea a considerat că orice ingerința în dreptul la respectarea bunurilor reclamanților, materializată prin revocarea certificatului de operator aerian nu a fost acoperită de garanți suficiente împotriva arbitrariului și, prin urmare, nu a fost bazată pe lege în sensul art. 1 din Protocolul 1 la Convenție Europene pentru Drepturile Omului.

Prin hotărârea din 15 ianuarie 2019 a Curții Europene pentru Drepturile Omului, emisă în cauza S.R.L. PECOTOX-AIR v. Republica Moldova, s-a constatat încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului (f.d. 65-71, vol. III).

La 19 martie 2019 Societatea cu Răspundere Limitată „Pecotox-Air” și avocatul Svetlana Raskatova au depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 29 aprilie 2009 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei contestate, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de recurs, admiterea recursului, casarea hotărârii din 3 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată.

Prin încheierea din 3 aprilie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Pecotox-Air” și avocatul Svetlana Raskatova, casată decizia din 29 aprilie 2009 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă

„Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Companie Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea restituirii originalelor Certificatelor de operator aerian, în partea respingerii recursului declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Pecotox-Air” și în această parte a fost reținută cauza în Curtea Supremă de Justiție, pentru rejudecarea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Peotox-Air” împotriva hotărârii din 3 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 77-85, vol. III).

Pentru a hotărî astfel, s-a stabilit că din perspectiva hotărârii Curții Europene pentru Drepturile Omului pronunțate în cauza S.R.L. PECOTOX-AIR v. Republica Moldova, în cazul din speța dată este justificată reexaminarea cauzei, deoarece art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă al RM prevede expres posibilitatea remedierii încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale stabilite de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului prin hotărârea din 19 ianuarie 2019.

Or, Curtea a considerat că orice ingerința în dreptul la respectarea bunurilor reclamanților, materializată prin revocarea certificatului de operator aerian nu a fost acoperită de garanți suficiente împotriva arbitrariului și, prin urmare, nu a fost bazată pe lege în sensul art. 1 din Protocolul 1 la Convenție Europene pentru Drepturile Omului.

La 28 februarie 2019 a fost reînregistrat recursul declarat de către Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată (denumită în prezent Compania Aeriană „Terra Avia” Societate cu Răspundere Limitată), Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, prin care s-a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii din 3 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie anulate lit. b), c) și d) din punctul 1 și punctele 2, 3 și 4 din Ordinul nr. 102/-GEN din 21 iunie 2007 emis de către ASAC și obligarea ASAC să restituie Certificatele de operator aerian.

În motivarea recursului s-a invocat că Curtea de Apel Chișinău nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural și aplicate eronat normele de drept material.

Totodată, s-a indicat că pentru toți recurenții activitatea aeronautică este unica sferă de activitate economică. Respectiv, revocarea ilegală a Certificatelor de operator aerian a avut un efect imediat și planificat din partea ASAC de a nu permite recurenților să-și continue activitatea economică în sfera dată.

Mai mult, ASAC n-a avut nici un temei legal de a revoca reclamanților Certificatele de operator aerian, deci a acționat abuziv.

Recurenții au precizat că nu pot fi justificate acțiunile intimitei îndreptate spre întreruperea activității economice a recurenților, or revocarea certificatelor de operator aerian n-a fost necesară, fiind o măsură disproporționată și nu are temei legal.

Instanța de recurs a luat act de recursul suplimentar depus de recurenți.

Colegiul menționează că prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

Potrivit art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de către Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată (denumită în prezent Compania Aeriană „Terra Avia” Societate cu Răspundere Limitată), Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 248 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează parțial decizia instanței de apel și emite o altă decizie în partea casată.

Din materialele cauzei rezultă că Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată au depus cerere de chemare în judecată la 16 iulie 2007 împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova, prin care au solicitat anularea ordinului nr. 92/GEN din 1 iunie 2007 cu privire la interzicerea operării zborurilor în Afganistan și Irak emis de Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova.

Ulterior, la 25 iulie 2007, Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Companie Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată au depus cerere de chemare în

judecată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova, prin care au solicitat anularea lit. b), c), d) din pct. 1 și pct. 2, 3, 4 din ordinul nr. 102/GEN din 21 iunie 2007 cu privire la unele măsuri referitoare la ridicarea siguranței zborurilor emise de Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova (ASAC) și obligarea pârâtului de a restitui operatorilor aeriени reclamanți, originalele Certificatelor de operator aerian, depuse la Direcția operațiunii ASAC întru executarea pct. 4 a ordinului nr. 102/GEN din 21 iunie 2007.

Judecând cauzele civile enunțate, prin hotărârea din 3 decembrie 2008 Curtea de Apel Chișinău, le-a respins ca fiind neîntemeiate.

Analizând criticile invocate asupra temeiniciei hotărârii recurate, Colegiul consideră că sunt întemeiate argumentele exprimate de către recurenți, or soluția Curții de Apel Chișinău este incorectă, adoptată cu încălcarea normelor de procedură și cu aplicarea eronată a normelor de drept material, care afectează legalitatea deciziei contestate și însuși conținutul unui proces echitabil.

Prin prisma art. 6 CEDO și art. 241 Cod de procedură civilă, întru asigurarea legalității și temeiniciei hotărârii, instanțele de judecată au obligația de a-și motiva hotărârile, care trebuie să cuprindă circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, răspunsuri la argumentele părților și legile de care s-a călăuzit instanța.

Curtea Europeană în jurisprudența sa constantă subliniază și faptul că „orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale. Dreptul la un proces echitabil vizează respectarea principiului egalității armelor, care consimte că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu adversul”.

Totodată, instanța de recurs va ține cont de faptul că prin încheierile din 27 februarie 2019 și 3 aprilie 2019 a Curții supreme de Justiție, a fost casată decizia Curții Supreme de Justiție în partea respingerii recursului depus de către Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată (denumită în prezent Compania Aeriană „Terra Avia” Societate cu Răspundere Limitată), Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată și în această parte s-a reținut în Curtea Supremă de Justiție, prezenta cauză pentru rejudecarea recursului, și prin urmare se va expune doar în privința pretențiilor recurenților indicați.

Astfel, actele administrate la dosar, certifică faptul că prin Ordinul din nr. 92/GEN din 1 iunie 2007 cu privire la interzicerea operării zborurilor în Afganistan și Irak, pct. 1) și 2), începând cu 15 iulie 2007 s-a interzis operatorilor aeriени certificați în Republica Moldova operarea aeronavelor înmatriculate în Registrul aerian al Republicii Moldova precum și orice aeronavă înscrisă în Certificatul de Operator Aerian al operatorului în spațiul aerian a Afganistanului și Irakului. Excepție de la punctul 1 al prezentului Ordin se admite numai în cazul în care pe adresa Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova au parvenit

documente oficiale, eliberate de instituțiile abilitate ale celor două state sau, după caz, competente care guvernează teritoriile Irakului respectiv al Afganistanului sau care gestionează spațiul lor aerian, privind garantarea operării aeronavelor în securitate, asigurarea serviciilor de navigație aeriană și a facilităților aeroportuare în strictă conformitate cu standardele internaționale de siguranță aplicabile în aviația civilă internațională.

Ulterior, prin Ordinul nr. 102/GEN 21 iunie 2007 Cu privire la unele măsuri referitoare la ridicarea siguranței zborurilor, Administrația de Stat a Aviației Civile a dispus, în particular, revocarea Certificatelor de Operator Aerian emise Societății Comerciale „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderii Mixte „Valan International Cargo Charter” Societate cu Răspundere Limitată, Companiei Aeriene „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderii Mixte Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderii Mixte Compania Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată și Companiei de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată.

Instanța de recurs menționează că argumentele etalate de către reclamantii-recurenți privind caracterul ilegal al Ordinului 102/GEN din 21 iunie 2007 își găsesc confirmarea în probele administrate la materialele cauzei.

Colegiul reține că în preambulul Ordinului respectiv sunt indicate următoarele temeiuri în motivarea adoptării actului contestat:

- neconformitatea cu standardele naționale determină condițiile operaționale nesigure;

- la verificarea unor aeronave au fost identificate neconformități majore, în unele cazuri repetate, cu efect asupra siguranței operării (...).

În pct. 2) al Ordinului 102/GEN din 21 iunie 2007 sunt invocate următoarele temeiuri privind revocarea Certificatelor de Operator Aerian: „Luând în considerație zonele operaționale de risc ridicat, dificultatea exercitării și menținerii controlului operatorului privind siguranța operării și a întreținerii tehnice a aeronavelor, precum și resursele disponibile limitate ale Administrația de Stat a Aviației Civile pentru exercitarea controlului în numele statului al acestor operațiuni, se revocă Certificatelor de Operator Aerian ale unor operatori (...).”

Analizând ordinului 102/GEN din 21 iunie 2007, instanța de recurs atestă faptul că instituția emitentă nu face nici o referință la constatarea unor încălcări ale legii, reglementărilor aeronautice, circumstanțe care ar fi fost comise de către reclamantii-recurenți în legătură cu activitatea exercitată.

Totodată, Administrația de Stat a Aviației Civile în ordinul contestat nu face nici o referință cu privire la aplicarea unor sancțiuni administrative pentru astfel de încălcări, sau încălcarea de către reclamantii-recurenți a termenelor stabilite pentru remedierea ilegalităților.

Mai mult decât atât, în Ordinului nr. 102/GEN din 21 iunie 2007 se invocă drept temei pentru emiterea acestuia, incapacitatea pârâtului-intimat de a exercita controlul în numele statului.

Astfel, Colegiul consideră acest temei nefondat, or Administrația de Stat a Aviației Civile este unica autoritate publică centrală cu autogestiune financiară și

statut de întreprindere de stat, iar operatorii aerieni sunt obligați să acopere toate cheltuielile suportate de către aceasta, legate de efectuarea controalelor.

În continuare, instanța de recurs precizează că procedura de certificare a operatorilor aerieni este stabilită prin Reglementările aeronautice civile (ediția 02) RAC-AOC - Certificarea operatorilor aerieni, aprobate prin Ordinul ASAC nr. 66/GEN din 28 iunie 2005 cu modificările ulterioare.

Potrivit reglementărilor din domeniu, revocarea Certificatelor de Operator Aerian poate fi efectuată doar atunci când, operatorul nu mai îndeplinește și nu se mai conformează cerințelor și condițiilor stabilite prin reglementările aeronautice în vigoare emise de Administrație.

Însă, neîndeplinirea, sau neconformarea cerințelor și condițiilor stabilite prin reglementările aeronautice trebuie să fie constatată corespunzător, în strictă conformitate normele stabilite.

Conform art. 23 din Legea aviației civile nr. 1237-XIII din 9 iulie 1997 (în vigoare la data emiterii ordinului nr. 102/GEN din 21 iunie 2007), constituie contravenție în domeniul aviației civile:

a) lipsa la bordul aeronavei a documentelor prevăzute de reglementările în vigoare;

b) încălcarea reglementărilor referitoare la condițiile de exploatare a tehnicii aeronautice, inclusiv încălcarea condițiilor care au stat la baza certificării (autorizării) inițiale și a standardelor operaționale determinate de reglementările aeronautice naționale;

c) încălcarea reglementărilor referitoare la condițiile de deservire la sol a aeronavelor;

d) îndeplinirea atribuțiilor de către personalul aeronautic fără documentul de autorizare corespunzător sau în posesiunea unui document de autorizare expirat sau nevalidat de Administrație. Prezenta prevedere se extinde și asupra îndeplinirii atribuțiilor în lipsa calificărilor corespunzătoare și/sau în lipsa certificatului medical;

e) neefectuarea înregistrărilor referitoare la evidența timpului de muncă, timpului de zbor și timpului de odihnă a membrilor echipajului;

f) transportarea încărcăturilor periculoase fără autorizația specială a Administrației;

g) încălcarea normelor de masă maximă admisă de decolare și de centrare a aeronavei, calculate pentru anumite condiții;

h) refuzul de a pune la dispoziția persoanelor împuternicite de Administrație a documentelor referitoare la aeronavele exploatare, inclusiv refuzul de a permite inspectarea organizației;

i) operarea aeronavei fără a dispune de polițele de asigurare a pasagerilor, bagajelor, echipajului și de răspundere civilă față de terți;

j) neinformarea Administrației despre incidentele și accidente aeronautice.

Încălcărilor enumerate la alin. (1) se sancționează conform Codului cu privire la contravențiile administrative.

Sancțiunea contravențiilor enumerate la alin. (1) nu degreveză de obligația lichidării încălcărilor depistate. Acestea urmează să fie lichidate în termen de o

lună dacă Administrația nu a stabilit un alt termen, cu notificarea obligatorie a acestuia despre lichidare.

În cazul în care încălcările nu au fost lichidate în termen și continuă să persiste sau poartă un caracter sistematic, Administrația este în drept să suspende ori să revoce printr-o decizie documentul de certificare (autorizare).

Potrivit alin. (1) din Reglementările Aeronautice Civile, RAC-AOC 0170, Administrația de Stat a Aviației Civile, revocă Certificatul de Operator Aerian al operatorului aerian în următoarele cazuri: a) operatorul aerian nu a înlăturat în termenul stabilit deficiențele care au servit drept temei pentru suspendarea termenului de valabilitate al Certificatului de Operator Aerian; b) operatorul aerian a efectuat operațiuni de transport aerian comercial sau zboruri neautorizate în timpul suspendării termenului de valabilitate al Certificatului de Operator Aerian; și c) în alte cazuri prevăzute de reglementările în vigoare.

Astfel, instanța de recurs reține argumentele recurenților precum că în cazul dat n-au fost suspendate termenele de valabilitate ale Certificatelor de Operator Aerian în privința unui dintre reclamanți, respectiv, reclamanții-recurenți n-au efectuat careva operațiuni de transport după suspendare, or suspendarea n-a avut loc.

Reclamanții-recurenți n-au fost atrași la răspundere administrativă, pentru careva contravenții ce ar fi prevăzut suspendarea sau revocarea Certificatelor de Operator Aerian.

Administrația de Stat a Aviației Civile n-a aplicat careva măsuri corective față de operatorii aeriени vizați, ne remediate de către aceștia.

Colegiul nu poate reține argumentul intimatului privind pericolul de interdicere de către autoritățile comunității europene a zborurilor în Europa a companiilor aeriene din Republica Moldova, fiind invocat în acest sens rezultatele controlului efectuate de către inspectorii aeronautici europeni în perioada 6-8 iunie 2007.

De menționat că referința Administrației de Stat a Aviației Civile la rezultatele controlului inspectorilor europeni nu este relevantă.

Efectuarea controlului și depistarea unor încălcări discutabile și ne semnificative nu-l scutește pe pârâțul-intimat de respectarea prevederilor legislației naționale și internaționale.

Or, Administrația de Stat a Aviației Civile nu a expus nici un fapt concret de constatare a încălcărilor admise de recurenții-reclamanți și neremediate de către aceștia.

Prin urmare, argumentele Administrației de Stat a Aviației Civile nu au nici un suport juridic și factologic. În caz de necesitate justificată pârâțul-intimat urma să aplice măsurile de remediere (măsuri corective) prevăzute de actele normative din domeniu.

Mai mult decât atât, în cazul Întreprinderii Mixte „Valan International Cargo Charter” Societate cu Răspundere Limitată, inspectorii europeni nu au menționat că n-ar fi corespuns cerințelor europene de securitate a zborurilor.

Instanța de recurs reține faptul că Comisia Europeană, în virtutea competenței teritoriale, ar fi putut aplica restricții pentru operatorii aeriени din Republica Moldova doar în ce privește activitatea lor în spațiul aerian european, dar nu în general.

Prin urmare, chiar și din acest punct de vedere, măsurile aplicate n-au fost necesare și sunt vădit disproporționate.

Colegiul menționează că potrivit alin. (1) din Reglementările Aeronautice Civile, RAC-AOC 0160, Administrația de Stat a Aviației Civile va suspenda termenul de valabilitate al Certificatului de Operator Aerian în cazul în care în rezultatul inspecțiilor aeronautice, investigațiilor sau verificărilor petrecute în cadrul supravegherii activității operatorului aerian a fost depistat că: (a) operatorul aerian nu respectă cerințele și condițiile în baza cărora a fost acordat AOC; (b) operatorul aerian nu respectă legile și reglementările în vigoare; (c) operatorul aerian nu înlătură deficiențele depistate în cadrul supravegherii permanente; (d) operatorul aerian nu prezintă informația și documentele la solicitarea inspectorilor Administrației de Stat a Aviației Civile, nu asigură accesul la informații, documente, echipamente, aeronave în orice loc care se află sub jurisdicția sau controlul sau, nu respectă planul inspecțiilor coordonat cu Administrația de Stat a Aviației Civile sau nu creează condițiile necesare pentru petrecerea inspecțiilor așa cum este prevăzut de RAC-0185.

Conform alin. (1) și (4) din Reglementările Aeronautice Civile, RAC-AOC 0190, dacă în cadrul supravegherii continue se constată că operatorul aerian nu respectă cerințele naționale sau internaționale în domeniul aviației civile sau nu respectă limitările, specificate în Certificatul de Operator Aerian, Administrația de Stat a Aviației Civile va emite o prescripție aeronautică de executare în care va specifica deficiențele depistate și va impune remedierea acestora în termenul stabilit. În dependență de cauzele care au împiedicat procesul de remediere a deficiențelor Administrația de Stat a Aviației Civile va decide să prelungească termenul pentru remediere sau să recurgă la suspendarea sau revocarea Certificatului de Operator Aerian.

Astfel, drept urmare a inspecției efectuate de către inspectorii aeronautici europeni, Administrația de Stat a Aviației Civile a expediat în adresa reclamantilor-recurenți la 18 iunie 2007, cu numărul 2584, prin care a solicitat prezentarea până la 21 iunie 2007 a comentariilor și planurile de zbor.

Întru executarea prescripției respective, reclamantii-recurenți au respectat termenul indicat și au prezentat Administrației de Stat a Aviației Civile comentariile și planurile solicitate.

Tot la 18 iunie 2007, cu numărul de ieșire 2585 în adresa reclamantilor-recurenți a fost expediată o altă prescripție aeronautică, prin care a solicitat prezentarea informației ce ține de sistemului de control al zborului până la 20 iulie 2007 și aducerea MEL în corespundere cu cerințele AGM Sec. 4 TGL 26 până la 20 septembrie 2007.

Instanța de recurs constată că Ordinul nr. 102/GEN 21 iunie 2007 a fost emis imediat după prescripția aeronautică, cu mult înainte de expirarea termenelor stabilite pentru remediere de însăși Administrației de Stat a Aviației Civile.

Colegiul menționează că încă la 14 iunie 2007 pârâțul-intimat a adresat reclamantilor-recurenți câte-o informație privind rezultatele inspecției explicându-le dreptul de a prezenta până la 22 iunie 2007 comentariile sau informații suplimentare.

În acest sens, instanța de recurs reține că la data emiterii ordinului contestat n-a existat nici o prescripție aeronautică emisă de către Administrației de Stat a Aviației Civile la adresa reclamanților-recurenți care n-ar fi fost executată de către aceștia.

În continuare, Colegiul etalează faptul că procedura de emiterea a Ordinului nr. 102/GEN 21 iunie 2007 a fost încălcată și prin faptul că acesta a fost semnat nu de Directorul General al Administrației de Stat a Aviației Civile – unicul funcționar abilitat cu acest drept, ci de primul adjunct al acestuia.

Astfel, pârâtul-intimat a prezentat în procesul examinării cauzei, copia Ordinului nr. 121/INT din 14 iunie 2007, în care se distinge că Zidu Iu. – semnatarul ordinului contestat, la data semnării Ordinului nr. 102/GEN, asigura interimatul funcției de Directorul General al Administrației de Stat a Aviației Civile.

Aceasta însă nu poate fi luată în considerație, or Directorul General nu este în drept să decidă în problema interimatului postului conducătorului unui organ al administrației publice centrale, competența exclusivă fiind a Guvernului.

Prin urmare, circumstanțele constatate supra, coroborate cu normele de drept material citate, atestă faptul că Administrația de Stat a Aviației Civile a dispus revocarea Certificatelor de Operator Aerian, fără temei legal și cu încălcarea procedurilor expres stabilite de Legea aviației civile nr. 1237-XIII din 9 iulie 1997 și Reglementările Aeronautice Civile (ediția 02) RAC-AOC – Certificarea Operatorilor Aerieni.

Mai mult decât atât, ilegalitatea ordinului contestat a fost confirmată și de Comisia guvernamentală formată în scopul excluderii impedimentelor în activitatea de antreprenariat, recomandând Administrației de Stat a Aviației Civile să anuleze ordinul vizat.

Instanța de recurs accentuează că prin Ordinul nr. 102/GEN din 21 iunie 2007 s-a atentat asupra dreptului de proprietate al recurenților garantat prin art. 46 din Constituția Republicii Moldova și art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnat la Paris la 20 martie 1952.

În acest sens s-a pronunțat Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cauzele Societatea pe Acțiuni „Bimer” contra Moldovei și Megadat contra Moldovei.

Astfel, în cauzele respective CEDO a calificat împiedicarea ilegală a reclamantului de a-și folosi licențele pentru practicarea unor genuri de activitate economică eliberate legal drept violare a dreptului de proprietate. Totodată, Curtea a constatat caracterul disproporționat al măsurilor aplicate față de agenții economici.

Colegiul reține faptul că pentru reclamanții-recurenții, activitatea aeronautică este unica sferă de activitate economică. Respectiv, revocarea ilegală a Certificatelor de Operator Aerian a avut un efect imediat și planificat din partea Administrației de Stat a Aviației Civile de a nu permite recurenților-reclamanți să-și continue activitatea economică în sfera dată.

În continuare, instanța de recurs menționează că o hotărâre judecătorească în care se constată o încălcare a drepturilor fundamentale a persoanei garantate de

Constituție și de Convenție, obligă instanța supremă să înlăture acea încălcare și să repare consecințele astfel încât să restabilească atât cât este posibil situația existentă înaintea încălcării.

Față de considerentele expuse mai sus, Colegiul reiterează că scopul redeschiderii procesului în speța dată în urma condamnării statului la CEDO este repararea la nivel intern a consecințelor violării Convenției, repunerea victimei în drepturi și evitarea unei condamnări repetate.

Colegiul menționează că recurenții au solicitat în creerea de recurs și încasarea cheltuielilor de judecată.

Astfel, potrivit art. 94, alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În acest sens, instanța de recurs punctează că recurenții-reclamanți, nu au atașat la dosar probe care ar certifica cheltuielile de judecată.

Din considerentele sus-menționate și având în vedere că circumstanțele pricinii au fost constatate pe deplin de către Curtea de Apel Chișinău, nefiind necesară verificarea suplimentară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa parțial hotărârea din 3 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi decizii în partea casată.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. b), art. 258 alin. (3) Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se casează parțial hotărârea din 3 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea restituirii originalelor Certificatelor de operator aerian, în partea pretențiilor înaintate de către Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania

Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată (denumită în prezent Compania Aeriană „Terra Avia” Societate cu Răspundere Limitată), Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, cu emiterea în această parte a unei noi decizii, după cum urmează:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Patronală de Aeronautică din Moldova, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată, Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Jet Stream” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea Mixtă Compania Avia „Jet Line International” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Administrației de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea restituirii originalelor Certificatelor de operator aerian.

Se anulează lit. d) din pct. 1 și pct. 2, 3, 4 din ordinul nr. 102/GEN din 21 iunie 2007 cu privire la unele măsuri referitoare la ridicarea siguranței zborurilor emis de Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova (ASAC), în privința Operatorilor Aeriene Întreprinderea Mixtă Compania Aeriană „Valan International Cargo Gharter” Societate cu Răspundere Limitată, Compania Aeriană „Grixona” Societate cu Răspundere Limitată (denumită în prezent Compania Aeriană „Terra Avia” Societate cu Răspundere Limitată), Compania de Transporturi Aeriene „Tiramavia” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea Comercială „Pecotox-Air” Societate cu Răspundere Limitată.

În rest, hotărârea din 3 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, se menține.
Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Ion Druță

judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat

Victor Burduh

Nicolae Craiu